

Značaj očuvanja partnerstva u roditeljstvu

Natasa Kahrmanović, prof. pedagogije, porodični savjetnik

Rođenje djeteta predstavlja dugo očekivani i najljepši trenutak u životu jednog para. Roditelji sa nestrpljenjem i radošću očekuju novog člana porodice. Međutim, razvojna faza životnog ciklusa porodice koja nastupa trudnoćom i rođenjem djeteta označava se kao visoko krizna jer zahtjeva brojne promjene u organizaciji svakodnevnog života porodice, kao i preuzimanje novih uloga bračnih partnera. Nažalost mnogi parovi ulaze u ovu fazu nepripremljeni sa nedovoljno znanja i sa neusklađenim očekivanjima. S obzirom da je svaka promjena u određenoj mjeri stresogena ona se neminovno odražava kako na funkcioniranje pojedinaca tako i na funkcioniranje porodice.

Pomjeranjem u ovu fazu životnog ciklusa porodice organizacija svakodnevnog života se značajno mijenja! Odrasli se pomjeraju za jednu generaciju postajući oni koji vode brigu o mlađoj generaciji. Porodične granice, odnosi i uloge neprekidno se mijenjaju i usložnjavaju, dok uspostavljanje roditeljskih uloga podrazumijeva raspodjelu poslova i zaduženja tj. brige oko djeteta, autoriteta i moći odnosno učešća partnera u procesu vaspitanja. Tipični problemi u ovom razdoblju javljaju se u vidu sukoba oko preuzimanja odgovornosti i nesposobnosti da se funkcionira u roditeljskoj ulozi. Tradicionalna porodica je, često, ne samo podsticala nego i zahtijevala disfunkcionalne obrasce, kao što je pretjerana odgovornost majki za djecu i niska odgovornost očeva ili čak njihovo o slobađanje od te dužnosti (Avis, 1985).

Obično majke preuzimaju ulogu stalne odrasle osobe koja treba biti na raspolaganju djetetu, pružajući mu ljubav, sigurnost, utjehu i zaštitu. Tako majka svjesno ili manje svjesno odlučuje na neko vrijeme ostaviti po strani svoje potrebe, povezujući se s djetetom i posvećujući mu se u potpunosti, ne samo kada otac nije kod kuće nego i kada je tu, što joj može predstavljati dodatni teret i doprinijeti iscrpljenosti. Kako dijete zauzima veći dio majčine pažnje moguće je da će se otac ponekad osjećati zapostavljeno. Iako je majka potrebna djetetu, jednako tako djetetu treba i otac. Otac bi trebao biti uključen u život djeteta i već od rođenja kvalitetno se povezati s njim. Kada očevi preuzmu dio odgovornosti o djetetu na sebe (i kada majka prepusti svoj dio odgovornosti) moguće je da će se susresti sa stavom partnerice da ipak ona "zna najbolje" i da će očekivati da i otac radi isto! To bi mogao biti izvor sukoba, no podijeljena briga o djetetu nosi puno više pozitivnog jer partneri imaju više vremena za sebe, ali i svoj odnos. Danas moderne porodice funkcionišu na način da su i očevi aktivne figure u odgoju djece. Osim prethodno navedenih problema u ovom periodu aktiviraju se i konflikti partnera sa njihovim roditeljima najčešće oko probijanja granica i uplitanja u njihovo roditeljstvo.

Također, veoma često se zaboravlja na postavljanje granica između bračnog i roditeljskog sistema što se negativno odražava na odnos supružnika. U želji da budu što bolji roditelji partneri puno više pažnje i vremena posvećuju novom članu porodice te često ne uspijevaju da dovoljno vremena posvete svom partnerskom odnosu, što može dovesti do osjećaja usamljenosti i odbačenosti kod oba partnera. Nakon rođenja djeteta neki parovi osjećat će bliskost i povezanost cijelo vrijeme, dok će nekim parovima, trebati određeno vrijeme da je ponovo uspostave. Važno je naglasiti da su to

uglavnom razvojne krize koje će značajno uticati na nezadovoljstvo partnera ali i kvalitetu njihovog odnosa ukoliko se za njih ne pronađu adekvatna rješenja. Slabljenje partnerstva kao i neprerađeni konflikti dovode do emocionalnog udaljavanja partnera praćenog osjećajem gubitka i frustriranosti što se odražava na intimnost partnera i nepovratno narušava njihov odnos. Sve ovo predstavlja nešto na šta je potrebno obratiti pažnju i nešto o čemu je potrebno razgovarati.

Kako bi se što lakše snašli u najzahtjevnijoj i najodgovornijoj ulozi a to je roditeljstvo, a da pri tome ne zapostave partnerstvo, važno je da su bračni partneri i prije rođenja djeteta ostvarili zdrav i kvalitetan partnerski odnos, odnosno naučili da funkcioniraju kao par. Ukoliko su partneri uspješno riješili razvojne zadatke iz prethodne faze kao što su uspostavljanje granica prema porodicama porijekla i drugim spoljašnjim sistemima, dogovor oko obaveza tj. poslova i zaduženja, načina komuniciranja i raspodjele moći, kao i intimnosti, adekvatnije će odgovoriti svim izazovima koje ostale razvojne faze porodice neminovno nose.

Za uspješan partnerski odnos važna je spremnost oba partnera da rade na svom odnosu, uvažavanje različitosti ali i otvorena i ravnopravna komunikacija. Upravo kvalitet komunikacije u odnosu presudan je faktor njegove uspješnosti. Komunikacija se smatra ključnim faktorom koji omogućava parovima ali i porodicama da ostvare povezanost i zajedništvo, dok nedostatak kvalitetne komunikacije među supružnicima je jedan od velikih razloga svih kasnijih problema koji mogu dovesti do razvoda braka. Dolaskom bebe roditelji obično manje međusobno razgovaraju nego što je to bio slučaj ranije a to je upravo jedna od glavnih grešaka koju roditelji odnosno partneri mogu napraviti. Roditelji ne smiju zaboraviti da se jedno drugom obraćaju kao partneri, prijatelji i ljubavnici. Ukoliko postoje nesuglasice među partnerima poželjno je da se o tome razgovara jer je razgovor najbolji alat za ublažavanje ljutnje i sprječavanje svađe. Upravo sitne stavri koje partnerima smetaju mogu se povećati ako se o njima ne razgovara. Ukoliko zanemarivanje partnera i braka potraje obično brak završi svađama, teškim konfliktima ili razvodom. U vezama u kojima postoje nesuglasice, negativne emocije i manjak ljubavi, dolazak djeteta samo produbljuje neslaganje.

Iako mladi roditelji često imaju osjećaj krivnje ako ne uživaju u svakoj sekundi svog roditeljstva, važno je naglasiti da je uredu željeti i ponekad uzeti odmor od svog djeteta, i odvojiti to vrijeme samo za sebe ili za odmor sa partnerom. Uloga roditelja odnosno uloga oca ili majke samo je jedna od uloga koju partneri imaju, zato je važno da se partneri ostvaruju i u drugim ulogama koje imaju. Vrijeme provedeno sa partnerom nasamo uz razgovor i razmjenu osjećanja jeste ono čime se čuva odnos i čini ga jakim. Partnerstvo žene i muškarca nije nešto što je samo po sebi razumljivo. Ono se razvija i gradi svakim danom. Bračni partneri moraju raditi na svom individualnom razvaju uz istovremeni rad na bračnim i porodičnim zadacima.

Brajša, Pavao. "Umijeće življenja udvoje (sve o braku)", C.A.S.H. Pula, 1998.

Milojković, Marklena; Srna, Jelena; Mićović, Radmila, "Porodična terapija", Beograd, 1997